

Format de citation

Rostislav Smíšek (rez.), Tomáš Černušák (ed.), *Epistulae et acta Antonii Caetani 1607–1611. Pars IV. September 1608 – Junius 1609*, Praha, Academia 2013 (= *Epistulae et acta nuntiorum apostolicorum apud imperatorem 1592– 1628. Tomus 4*), XLIV + 471 s.

copyright

Cet article peut être téléchargé et/ou imprimé à des fins privées.
Toute autre reproduction ou représentation, intégrale ou substantielle de son contenu, doit faire l'objet d'une autorisation (§§ 44a-63a UrhG / German Copyright Act).

rezignoval na poznámkový aparát (s. 302). K poznámkovému aparátu v celé knize si dovolím ještě jeden komentář. Za nepřiliš vhodné považuji nepoužívání celé citace použité literatury při prvním odkazu na citované dílo.

Závěrem lze shrnout, že Marek Starý využil niku v dosavadním bádání a připravil poctivý a podrobný přehled o působnosti a personálním složení většiny zemského soudu v letech 1576–1611. Jeho práce bude bezpochyby zdrojem informací pro bádání dalších historiků, čímž splnil i jeden z vytčených cílů. Propojení soudního organismu a jeho členů sítěmi politických či sociálních vztahů v předbělohorské době si na své zpracování bude muset ještě počkat.

Pavel Král

Tomáš ČERNUŠÁK (ed.), *Epistulae et acta Antonii Caetani 1607–1611. Pars IV. September 1608 – Junius 1609*, Praha, Academia 2013 (= *Epistulae et acta nuntiorum apostolicorum apud imperatorem 1592–1628*. Tomus 4), XLIV + 471 s., ISBN 978–80–200–2238–7.

Relace apoštolských nunciů z jednotlivých částí evropského kontinentu a jejich ediční zpracování představují již od zpřístupnění fondů vatikánských archivů širší odborné veřejnosti Lvem XIII. roku 1883 nedílnou a velmi prestižní součást historického výzkumu. Zmiňovanou činností se systematicky zabývá několik národních institucí se sídlem v Římě, včetně tamního Českého historického ústavu založeného

v roce 1923. Tomu připadl badatelský úkol vydat část zpráv z let 1592–1628, kdy nunciatura sídlila u pražského dvora Rudolfa II., nebo někteří z nunciů měli mimořádně blízký vztah k českým zemím. V ediční řadě, jež doplňuje německé *Nuntiaturberichte aus Deutschland*, prozatím vyšlo v letech 1932–1946 péčí Zdeňka Kristena a Mileny Linhartové celkem pět svazků korespondence nunciů Giovannioho Stefana Ferreriho a Antonia Caetaniho z let 1604–1608. Na ně chronologicky navazuje nedávno vydaná publikace Tomáše Černušáka, který se soustředil na Caetaniho zprávy zaslané kardinálu – nepotovi Scipionu Cafarelli-Borghesemu v období od září 1608 do června 1609.

Samotné edici předchází úvodní studie, v níž se autor pokusil zasadit činnost Antonia Caetaniho do kontextu politického dění ve středoevropském prostoru. Po velmi stručném nastínění životních osudů apoštolského nuncia, jichž se již zevrubně dotkla Milena Linhartová, následuje zamyšlení nad vypovídacími možnostmi editovaných pramenů. Pravděpodobně nejčastěji probíraným tématem zpráv duchovního bylo vyústění bratrského sporu Rudolfa II. s jeho mladším bratrem Matyášem a jednotlivé kroky císaře v době po uzavření libeňského míru v červnu 1608. Zástupce papeže v Praze se snažil usmířit oba znesvářené sourozence, aby se společnými silami pokusili vyřešit otázku nástupnictví v Římsko-německé říši po případné smrti Rudolfa II., který po sobě nezanechal legitimního mužského potomka. Další velké téma nunciovy korespondence představovaly různé dlouhé

komentáře k politickému a konfesnímu dění v zemích Koruny české, zejména reflexe záležitostí, jež vedly k vydání Rudolfova Majestátu 9. července 1609.

Poslední oblastí, k níž se Antonio Caetani podrobněji vyjadřoval na stránkách svých dopisů, byla složitá situace v Římsko-německé říši. V centru jeho pozornosti se ocitly zejména čtyři události. V prvním případě šlo o okolnosti spojené se založením Katolické ligy bavorským vévodou Maxmiliánem I. počátkem července 1609. Dalším velkým tématem se stala otázka nástupnictví v Jülichu a Kleve po smrti bezdětného vévody Jana Viléma v březnu 1609. Neméně pozornosti věnoval papežský nuncius morálním pokleskům a nevázanému životu biskupa v Bamberku Jana Filipa z Gebsattelu, stejně jako vlašnému přístupu církevního hodnostáře k protireformaci. Čtvrtou velkou skupinu příspěvků tvořily Caetaniho postřehy k náboženským konfliktům v Cáchách.

Po stručném nástinu edičních zásad následuje celkem 495 pečlivě transkribovaných týdenních relací Antonia Caetaniho, které zpravidla v několika kopiích, leckdy i šifrované, zasílal Scipionu Cafarelli-Borghesemu. Jednotlivé (dešifrované) písemnosti jsou opatřeny stručným záhlavním registrem. Nechybí ani poznámkový aparát, pomocí něhož Tomáš Černušák blíže charakterizoval osobní a topografické údaje uvedené na stránkách vydaných listů a zasadil komentované události do kontextu dění ve středoevropském prostoru. Důležitou úlohu zaujímají rovněž četné odkazy na uložení dalších

archivních pramenů, jež jsou zmiňovány v textu zpracovaných dokumentů a nacházejí se ve vatikánských archivech. Součástí svazku je dále seznam použitých zkratk, citovaných pramenů, sekundární literatury, osobní, místní a věcný rejstřík.

Ediční zpřístupnění další části písemností z nunciatury Antonia Caetaniho představuje jeden ze základních stavebních kamenů pro poznání složitého politického a náboženského vývoje střední Evropy na počátku 17. století a vztahu papežské kurie k tomuto geograficky odlehlému regionu. Jde o publikaci zásadního vědeckého významu, která svým jedinečným obsahem i významem ovlivní další badatelské generace nejen evropských historiků a historiků. V souvislosti s tím je také třeba vyzdvihnout jazykovou stránku publikace. Ačkoliv úvodní studie a kritický aparát předchozích svazků nunciatur vydaných Zdeňkem Kristenem a Milenou Linhartovou byly koncipovány latinsky, Tomáš Černušák od tohoto bohužel již mrtvého a v současnosti nepříliš používaného jazyka ustoupil a použil českému prostředí mnohem bližší moderní evropský jazyk, němčinu. Díky takovému prozíravému kroku zpřístupnil své dílo mnohem širšímu badatelskému okruhu.

Rostislav Smíšek

Olga FEJTOVÁ, *Jednota bratrská v městech pražských v době předbělohorské a rejstřík členů pražského sboru*, Praha, Scriptorium 2014 (= Documenta Pragensia Monographia 30), 208 s., ISBN 978-80-87271-93-3.